

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.

A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvömá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Közigazgatásunk reformja.

(Politikai tanulmány.)

IV.

Nem abban kell keresni a megyei rendszer alapját és életét erejét, hogy a tisztviselők választásának, hogy zajos „kenyérmezei ütköztek” vivassanak. Ez a mostani kor kívánatainak meg nem felelhet, ha jó is volt akkor, mikor a közigazgatás iránt még csekélyebbek valának az igények és élénk volt az érdekeltség és kötelességérzet az úgynevezett „nobile officium” teljesítése iránt: a felelős kormányzati rendszer alatt immár elkerülhetlenné vált, hogy a közigazgatás a felelős kormány által kinevezett tisztviselők kezére jusson, hogy egy képzett, állandósított tisztviselői kar legyen a megyékben, mely mindenért, a mi a kormányzat és közrend fenntartására vonatkozik a kormánynak felelős és minden ügyben, mely megyei érdekű, végrehajtja a megye határozatát e tekintetben a meggyűlés ellenőrzése alatt állván.

Mert midőn a magyar állam erejének, a magyar érdekeknek és sikkny közigazgatásunknak emelése végett oda törekszünk, hogy a közigazgatás állandóan kinevezett szakközvegekre bízassék, a kik a lokális és clique-érdekek alól emancipálva, előmenetelüket egyedül buzgó használhatóságuknak köszönhetnék és az államhatalom közegei lévén, az állami közigazgatást pontosan és lelkiismeretesen szolgálnák és együttesen oly apparatust képeznének, mely által az állam konsolidációjára irányuló egységes, nagyszabású, tervszerű működés lehetséges: akkor még távolról sem akarjuk a lokális érdekeket előltni, a municipális autonómiát, az önkormányzatot megsemmisíteni.

Mert valljuk be őszintén, hogy a mostani állapotban a helyi érdekek ápolása csak hazugság, az önkormányzat csak fikció. Ezek épúgy, mint az államérdekek és a közigazgatás feloldoztatnak a családi és clique-érdekeknek. Arról hallottunk panaszt eleget és mindenfelől, hogy a közigazgatás rossz, de vajjon hányszor hallottunk arról, hogy a megyei közönség tisztviselői ellen gyökeres és erélyes intézkedést tett volna a közigazgatás javítása végett? Ellenkezőleg úgy áll a dolog, hogy a kormány ellenében a közönség fűdi a tisztviselőt, maga pedig elhagyja a közigazgatásra kerül a sor s az állandó választmányának lokális érdekekre vonatkozó javaslatai kongó teremben egy-két kötelességszerűleg jelenlevő központi tisztviselő előtt, vita nélkül emeltetnek határozattá.

Csak legyenek egyszer a tisztviselők a kormány közegei, a mostani leplezgető és legyezgető bizottság maga fogja követelni legelőbb a szigorú és csak szőrszálát találjon is valamely intézkedésben, egy hibát saját határozatainak végrehajtásában, megfogja kongatni a vészharangot és fel fogja lármázni az egész megyét, ha kell az egész országot a Kárpátoktól Adriáig!

Kinevezett tisztviselők legyenek tehát ugy az állami közigazgatás, mint a megyei község illetékes határozatainak is végrehajtó közegei. A kormány és a közönség kettős ellenőrzése alá helyezve, állandóan alkalmazva, a pártküzdelmek apályá és dagályá és clique befolyások alól emancipálva, a mostani drága, zilált és maga magának utjában álló helyett, oly közigazgatási szervezetet nyernénk, mellyel a magyar államot konszolidálni, erőit egyesíteni, a közigazgatást jóvá és gyorsá tenni lehetséges volna; a kormány pedig közegeiben megbizhatván, sokat bizhatna egészen a külső közegekre, a mit ezek helyben jobban intézhetnek.

Ami már most a megyei közönséget illeti, a közgyűlésnek nagy és szép hatáskört lehetne hagyni és olyat, melyre valóban alkalmas.

A közgyűlés volna a lakosság óhajainak és szükségének tolmácsa, érintkezhetne közvetlen a parlamenttel, kormánnyal és más törvényhatóságokkal. A megyei vagyon és alapítványok, vagyon-

szerzés és elidegenítés, kórházak és más közintézetek, közlekedési eszközök, közmunka, visszabályozások, mezőgazdasági, ipar és kereskedelmi érdekek, egészségi és inségügyek, adóbizottságok, iskolai ügyek stb. volnának a közgyűlés hatáskörébe illesztendők. A közgyűlés is ellenőrizhetné a tisztikart és a közigazgatást.

Mert az önkormányzat feladat körét illetőleg ne ámítsuk magunkat azzal, mintha a megyei közgyűlések arra volnának hivatva, hogy megannyi fiókparlamentet képezzenek és oly dolgokkal foglalkozzanak, melyek a nagy politikához és az országgyűlésre tartoznak. Tempi passati. Egykor ennek is inkább volt értelme, míg a sajtó fejletlen, a népgyűlések tartása korlátozottabb s így az eszmésere és közvélemény kifejlésére az alkalom gyérebb volt.

Mondják ugyan, hogy a megyei közgyűlések hatalmas politikai iskolákul szolgáltak, másrészt pedig közigazgatási tanulmányok és tapasztalat megszerzésére államférfiak növelésére is nagyon alkalmasak voltak. Ezt nem is akarjuk kétségbe vonni. De ha a gyűlések szorosán a megye belügyeivel foglalkoznak és ezekre van szorítva a szónok is, sokkal bizonyosabban fog jó államférfiúvá képződni, mint fejlődik az által, ha nagy politikai kérdésekről szónokol oly gyűlésben, mely e kérdésekről határozni nincs hivatva, s melynek legnagyobb része azt sem tudja, hogy miről van szó.

Az önkormányzat főleg abban lehet az alkotmányos élet iskolája, ha saját helybeli ügyeik elintézése körül alkalmat ad az embereknek észlelni és tapasztalni, hogy mily nehéz a kormányzás mestersége, mily bajos a sok véleményt egy kalap alá hozni s mily nehéz helyesen igazgatni és megóvni, valamint vezetni a közérdeket.

A közgyűlésnek sem lehet tehát tágasabb feladat köre mint az, hogy végezze mindegyik megye saját dolgát, annak belügyeit és legyen minél kevesebb alkalmat országos dolgokba avatkozni, szóval a közgyűlés legyen előmozdítója, őre, vezetője, pusztán a megye belügyeit érdeklő lokális érdekeknek.

Nem láthatjuk pedig a lokális érdekek egészséges fejlődésének biztosítékát abban, hogy néhány száz tagból álló megyei bizottság legyen, melynek fele a legtöbb adót fizetők sorából való, de látnok igen is abban, ha egy kisebb számú, a megye jóléte iránt érdeklődő bizottság intézné az ügyeket. A régi megyei intézmény nem a jelen század elején volt fénykorában, a mikor a nagyszámú tömeg befolyása lett döntővé, hanem akkor, midőn a megye értelmes és a közügy iránt érdeklődő tagjai buzgóan közreműködtek a megyei ügyek feletti rendelkezésben.

Mindenekfelett pedig kívánatosnak tartjuk a virilis intézmény eltörlését? Mert korunkban a demokracia már oly erős gyökeret vert és oly erős hajtásokat nyert a magyar föld talajában, hogy minden reformnak ezen ültetvények balzsamából kell nyernie életerejét. A demokraciával pedig homlokegyenest ellenkezik, hogy a lerombolt nemesi előjokok trónusára a Mammon, a plutokracia előjokait emeljük fel, virilizmus képében.

Mindezek után még hiányzik közigazgatási törvényeinkben, az ennek keretén belül alkotott szabályrendeletekben a rendszeresség.

Mert hisz a magyar közigazgatási számtalan törvény és szabályrendelet egymástól közjogi tekintetben lényegesen különböző három korszakból származnak. Találhatunk azok között olyanok, melyek az 1848. év előtt volt alkotmányos idők-ből erednek, mások ismét az osztrák abszolút rendszer alatt keletkeztek s végre vannak olyanok, melyek a legújabb parlamenti időkben hozottak.

Mind e három korszak tömérdek törvényt, kormányrendeletet és helyhatósági, sőt községi statutumot is termelt közigazgatásunk számára; természetesen, mindegyik korszak a maga szükségleteinek követelményei és jellegével s tekintet nélkül arra, hogy a jövő fejlődés emeltyűi közt beválnak-e és hatályuk és tartamuk hol kezdődik, hol végződik, avagy meddig terjed?

Rendszeresíteni kell tehát a közigazgatási törvényeket, hozunk összhangzást a közigazga-

tási eljárásba, revidiáljuk, rostáljuk meg a helyhatósági statutumokat, tegyük egyöntetűkké, leheljünk beléjük országos szellemet.

Ha pedig a jogállamiság címével nemcsak pusztán kérkedni, hanem annak eszméjét valóban meg is akarjuk a jogélet minden vonatkozásában testesíteni, állítsuk fel: a közigazgatási bíróságot. Mérjük ki hatáskörét egész terjedelmében, mert ha azt megtettük, a közigazgatási illetőségek nagy tartományát is arrondirozván, a kellő rendszer és összhangzás ömngától megjő és az eljárás alakisága könnyen kidomborodik.

Csakis ily reformot tarthatunk helyesnek, melynek alapeszméje, úgy hisszük, nemcsak a kor, hanem a nemzeti szellem megértésén is alapul.

Ha ez beteljesül, azt hisszük jobban biztosítva lesz országszerte a magyar érdek, több lesz a rend, jobb, gyorsabb és olcsóbb a közigazgatás, elevenebb és valódibb az önkormányzat, és egészségesebb a lokális érdekek fejlődése.

Ezek volnának azon főbb elvek, módok és kiindulási pontok, melyek figyelembe vételével reformálandó vagy helyesebben újra alkotandó volna szerintünk közigazgatásunk. Meggyőződésünk, hogy az ily módon újításteremtett közigazgatás a haladó kor igényeinek, a szabadság és rend, valamint a jogegyenlőség követelményeinek legjobban megfelel.

Hiszük, hogy az ekként újjaalakított közigazgatás hathatós eszköz lesz arra nézve, hogy rendszeres biztosított alapokon egy életképes magyar államot, mely birjon nemcsak a szabadság, de egyszersmind a rend mindazon kellekeivel, melyek a szellemi fejlődésre és anyagi fölvirágzásra szükségesek; hiszük hogy:

„Egy szép hon támad fel,
 Mely lelket tölt, mely szívet ráz,
 Szent neve zengésével!”

Don Carlos.

Hirek.

Rendkívüli előléptetések a honvédségnél. A honvédségnél rendkívüli előléptetések lesznek az új szervezés alkalmából a király születése napján, augusztus 18-án. Az erre vonatkozó beadványokat a kerületi parancsnokságok a napokban terjesztették fel a honvédelmi miniszteriumhoz. A jövőben mind a lovaságnál, mind a gyalogságnál lesznek lovasszázadosok, kik őrnagyi fizetést huznak, de az őrnagyi rangot mindaddig meg nem kapják, míg az ugyane ranggal bíró hadseregbeli lovas századosok őrnagyká elő nem lépnek.

Leköszönés. Buday József p. ú. tanácsos, kir. adófelügyelő, mint az államnak 45 éven át volt lelkiismeretes és ernyedetlen szorgalmu tisztviselője, önként leköszönt állásáról. A nyugalomba menő s 45 évi hivataloskodása ideje alatt becsületben megöszült s mindenki által tiszteletben tartott aggastyán, az alantas közegei iránt tanusított előzékenysége folytán tisztviselői közt örök emléket fog hagyni maga után.

Felmentetett. Dalmay Kálmán helybeli kir. adófelügyelői számvizsgáló itteni állásától felmentetett és körütkből eltávozik Lugosra, az ottani m. kir. pénzügyigazgatóságához, a hol is megkezdí rövid időn számvizsgálói teendőit.

Beosztattak. Czirják János és Vasady Gyula helybeli kir. adófelügyelői p. ú. titkárok a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóságához osztattak be.

Nyugdíjazás. Schürger Márton kir. adófelügyelői p. ú. titkár nyugdíjaztatott.

A pénzügyi közigazgatás reformja. A pénzügyminiszter körrendeletileg értesíti a törvényhatóságokat, hogy a pénzügyi közigazgatás szervezetének megváltoztatásáról szóló törvény értelmében az illetéki szabási hivatalok működése július hó 31-én megszűnik és teendők a kir. adóhivatalokra ruháztatnak át. Ettől fogva tehát a bélyeg- és illetékrüvidítési ügyek a kir. adóhivatalokhoz tartoznak.

**Amateur-fotografiai kiállítás Buda-
 pesten.** A M. Kárpát-Egyesület budapesti osztálya a jövő tél folyamán amateur fénykép kiállítást szándékozik rendezni, a melyre az összes magyarországi műkedvelők a kiállításban való részvételre ezennel tisztelettel meghívattak. A részletes program az ősszel fog megjelenni. Addig is felemlítjük, hogy a kiállítás célja: megismertetni a magyarországi amatőrök fényképeit s ezek által különösen az ország nevezetesebb és szebb tájképeit, a geologiai, archeologiai vagy más tekintetben érdekes részleteket, a különféle népviseleteket, a fürdőket, a nevezetesebb épületeket stb. bemutatni a különféle módszerek utján elkészített képeket, a fotografálásához szükséges készületeket és szereket. Célja továbbá a tervben levő állandó tájkép-kiállításhoz a szükséges képeket összegyűjteni, a műizlést nemesíteni. Az amateur képeken kívül lesz egy tudományos osztály is. Szép és

jól készített képek kitértetésben fognak részeseit. Budapest, 1889. évi június hó 20-án. A kiállítást rendező bizottság elnöke: Dr. Wartha Vince, műegyetemi tanár. Titkára: Kalesinszky Sándor, a m. kir. földtani intézet vegyész. Bővebb felvilágosításokat ad a kiállítás titkára (Budapest, földművelésügyi minisztérium fölsz. 4. sz. a.)

Értesítés a belakással összekötött kolozsvári kereskedelmi akademiáról. 1. Célja az intézetnek. Tudományos és szakosított kiképzése azon ifjaknak, kik a kereskedés, forgalom, közgazdaság vagy iparvállalatok terén, valamint az állami hivatalok azon ágainál óhajtanak alkalmazást nyerni, melyre ezen intézetet végzett ifjakat az 1883. évi, a tisztviselők minősítéséről szóló I. t. c. illetékeseknek nyilvánítja. 2. Az intézet szervezete. E kereskedelmi akadémia áll 3 éves tanfolyamból, melynek bevégezése után az ifjak érettségi vizsgálatot tesznek. Az érettségi vizsgálatot letett ifjak katonai kötelezettségük kitöltésénél az egy éves önkéntességre vannak jogosítva. 3. Belakás. A kolozsvári kereskedelmi akadémia saját díszes új palotájában van elhelyezve és ötven tanuló belakására van berendezve. A belakás a magasabb igényeket is kielégítő berendezésű. A belakó ifjak 300 forint teljes ellátást kapnak, s betegség esetén az intézet orvosa által gyógykezeltek. A lakótermek kényelmesen vannak berendezve, szellősök, világosak, gáz- és vízvezetékkel vannak ellátva. A belakók meghatározott időben valamely idegen előnyvel tartózkodnak, szórakozásra pedig az ifjusági könyvtáron és olvasótermen kívül rendelkezésük alatt állanak a torna-, zongora-, vívó- és játszótermek, tekeasztal és egyéb játékeszközökkel. A felügyeletet az igazgató, két rendes tanár és 3 tanárjelölt teljesítik, kik mindnyájan az intézetben laknak. Azon szülők, kik fiaikat a belakásba felvétetni akarják, iskolai, újra oltási és orvosi bizonyítvánnyal s szülői kötelezettségnyel felszerelt folyamódásokat legkésőbb augusztus 15-ig az akadémia igazgatójához küldjék be. 4. Felvétel és beiratás. A kereskedelmi akadémiába oly növendékek vétetnek fel, kik a gymnasium, vagy polgári iskola négy alsó osztályát végezték. Az 1889. tanévi beiratások szeptember 1—6-ig eszközöltek. 5. Tánidj egy évre 50 = ötven forint, melynek fele szeptemberben, fele februárban fizetendő; továbbá 2 forint ifjusági könyvtárjdi. Az új tanulók 5 forint beiratási díjt is fizetnek. 6. Az 1887. XXII. t. c. 4. és 5. §§. értelmében mindazon tanulók, kik életük 12 éveig nem oltattak be újra, véglegesen mindaddig nem vehetők föl, míg az idezett törvény követelményének eleget nem tettek. Bővebb értesítést nyújtó évi értesítővel készséggel szolgát a szülők megkeresésére az igazgatóság. Kolozsvár, 1889. július hó. Kiss Sándor, igazgató tanár.

A falusi szóadviz. A szóadviz azok közé az itálók közé tartozik, melyek népszerűsége óriásilag emelkedik, olyannyira, hogy a szóda lassankint kinövi magát népies fagyhaltá. Ki is használják ezt a különböző üzlettelajdonosok is, mióta a meleg időszak beállt, azóta az ország egyes vidékeit, különösen a falvakat, bejárják az utazó ügynökök s árulják mindenfelé a népket az aktuális italt. Ez a „falusi szikviz“ azonban, melyet az ilyen ügynökök árulnak, legtöbb esetben ártalmas az egészségre, ronlott és élvezhetetlen, szénásvá alig van benne s az a víz, a miből készült, igen gyakran szintén nem a legkifogástalanabb származású. A palackok tisztátalanok, szivőkészülékében pedig a szabályrendeletileg megállapított ólomszázaléknál nagyobb mennyiségű ólom van. A szóadvizvel fűtött vizsáclékek a belügyminiszternek is tudomására jutottak s körrendeletben utasította a törvényhatóságokat, hogy a vándorló szikvizárusok és ügynökök felügyelést éber figyelemmel kísérjék s a náluk található szikvizet a készítés, frissesség, tisztaság stb. tekintetében a palackok szivőkészülékét pedig az ólomszázalék tekintetében gyakrabban vizsgáltsák meg. Elősorolja a rendelet mind a fönt emondott hibákat, olyan részletesen, hogy az embernek elmegy a kedve örökre a szóadviz-ivástól. Utasítja végül a miniszter a hatóságokat, hogy minden ilyen visszaélést szigorúan toroljanak meg.

Tanítók közgyűlése. A szerb tanárok, tanítók és tanítónők aug. 5-én Újvidéken nagy gyűlést fognak tartani. Tárgya egy tápintézet felállítása lesz, a melyben a tanárok, tanítók és tanítónők gyermekei teljes, ingyen ellátásban fognak részeseit. Az alapszabályok már ki vannak dolgozva. Az illet a politikai hatóság ellenőrzése mellett fog megtartatni.

Névmagyarosítás. Csepka Sándor kernyajai lakos vezetéknevet belügyminiszteri engedéllyel „Székely“-re változtatta át.

A bogojevai pénzhamisítók felett esítőrtökön tartott itéletet a törvényszék. Kálozi Mihály, Stadler József és Szalai Ferenc voltak a főkolompások, akik múlt évben Muzslai híres bankóhamisító vezérlete alatt bandává alakultak. Azonban, mikor az első hamisított pénzen tulenni akartak, elfogattak, Muzslai kivételével, aki mesztet vette és megszökött. Szalai hat havi, Stadler és Kálozi 2—2 évi fegyházra ítéltettek.

Beküldött. A barát-utcaban a csekély lámpa pislogása folytán az arra járó-kelek a setét éjszakákon meg holmiféle nyaktöréseknek is ki vannak téve, mert a házak előtti téglalaburkolatok némely helyen bizony szászorta rosszabb állapotban vannak, mint az Erzsébet-utcaban, sőt a fentnevezett utcában némely ház előtt még téglalaburkolat sincs. Igen helyes intézkedést tenne a t. városi tanács akkor, a midőn a barát-utcaban a házak előtti téglalaburkolat kijavítását, illetve azon ház előtt pedig a hol téglalaburkolat nincs, annak elkészítését elrendelne.

Nyomozások. Lopás büntetével vádolt Rác Simon István szabadkai születésű, 30—32 éves, r. k., nős, napszámos, alacsony, sovány testalkatú, barna arcú, haja fekete, homloka magas, szemei kékek, szemöldöke fekete, orra rendes, szája szabályos, fogai épek, bajusza kicsiny, fekete, szakalla nincs, álla gömbölyű, ismerető jele nincs, nyelvismerte magyar, ruházata pórias, továbbá Rác Simon Istvánné szül. Fejes Mária szabadkai születésű, 20—22 éves, róm. kath., férjezett, napszámosné, nagysága közép, testalkata vékony, arca barna, haja fekete, homloka alacsony, szemei sárgák, szemöldöke barna, orra rendes, szája szabályos, fogai épek, álla kicsiny, ismerető jele himlőhelyes, nyelvismerte magyar, ruházata pórias, szökésben vannak. Felhivatnak az ország összes hatóságai, feltalálásuk esetén, azonnal letartóztatni, s ide kísérés végett a legközelebbi bir. ügyésznek átadani. Szabadkai. kir. trvszék.

Égő vonat. Kedden este nagy veszély fenyegette a Gombosról jövő vegyesvonatot. A közvetlenül

a mozdony után levő, kenderrel megtöltött két vagon kigyulladt Szónta és Prigl.-Szt.-Iván állomások között. Ezen körülmény folytán a vonat 1 1/4 óra késéssel érkezett városunkba.

Nyomozás. Sikasztás vétsége miatt vádolt Borza Barnabás szabadkai illetőségű, ismeretlen helyre távozott egyén felhivatik, hogy az ellene folyamatban levő büntügy letárgyalása végett ezen törvényszéknél mielőbb vagy személyesen jelentkezék, vagy tartózkodási helyét bejelenteni kötelességének tartsa. Egyidejűleg megke-restetnek az ország összes bíróságai és hatóságai, hogy nevezett az alábbi személyleírás alapján saját hatáskörök területén nyomoztassák s feltalálása esetén a legközelebbi kir. ügyészhez kísértessek. Személyleírása: szabadkai illetőségű, 20 éves, r. kath. vallású, nőtlen, lakatos-segéd, magas termetű, testalkata erős, arca hossz-szas, arcszíne barnás, haja gesztenyeszínű, homloka széles, szemei kékek, szemöldöke barnás, orra széles, szája szabályos, fogai épek, bajusza nincs, szakalla beretvált, álla kerek, nyelvismerte magyar, dalmát és német, ruházata pórias, kül ism. jele nincs. Szegedi kir. trvszék.

Meghívó. A rendezendő kiállítás ügyében e hó 28-án délelőtt 8 órakor a városháza nagytermében értekezlet tartatik, melyre az érdekeltek tisztelettel meghívotnak. Zombor, 1889. évi július hó 23-án. Schäffner József és Zsulyevits Ernő, kiállítási elnökök.

Ismét katonaszökevény. O-becei illetőségű Erdélyi János, a 4-ik huszárezred O-Beesén fekvő 4-ik századánál mint köztisztviselő szolgált és onnan e hó 19-én reggel megszökött. Utját egyenesen Bács-Földvárra véve, a már vele előzőleg vadlázasságban élt nevéhez ment, de nem sok ideig élvezhette a viszontlátás örömeit, amennyiben utána pár órára megérkeztek századától nyomozói, egy szakaszvezető és két köztisztviselő, ezeknek ő nesztet véve, a Ferenc-esatornába ugorva átuszott a tulsó oldalra, ahol a sűrű nádban magát láthatatlanná és hozzáférhetetlenné tette, itt aztán nyomozóinak bosszantására enekelt és a hazát éltette. A három huszár és a helyi rendőrségből néhányan csolnokon beveztek a nád közé, de a roppant sűrűség miatt teljes lehetetlen volt rátalálni, ezt tehát belátva, kénytelenek voltak visszavonulni. A szökevény pedig a közelgő éjct használva, a náddal szomszédos kukoricákba mehetett át és onnan tovább.

Körrendelet. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter. Több esetben felmerülvén az a kérdés, vajlon a guba-csapó, továbbá a kaptafa-készítő ipar a képesítés igazolásához kötött mesterségek sorába tartoznak-e, s hogy ennél fogva az említett iparágakat folytató iparosok az ipartestületbe való belépésre kötelezhetők-e? Tekintettel az 1884. évi XVIII. t. c. 5. §-ában foglalt felhatalmazásra, valamint a törvény végrehajtása iránt 1884. évi 39.266. sz. alatt kibocsájtott földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet 2. §-ának intézkedésére tudomásul és alkalmazkodás végett a következőkről értesitem az iparhatóságot. A gubás (guba-csapó, kaptafa-készítő) ipar a szabó iparral, a kaptafa-készítő a bogárnál és asztalos iparral szoroson rokon és azok fogalma alá esik, s minthogy az említett iparágak kézműves természetűek, a rendszert csak hosszabb gyakorlás útján sajátíthatók el, ezenel rendelem, hogy a gubás és a kaptafa-készítő ipar — a mennyiben ezen iparágak önálló ipar gyanánt, s nem valamely rokon iparág keretében, vagy pedig házi iparként izetnek — a képesítés igazolásához kötött iparágak sorába tartozzanak, minél fogva ezen iparágakra az ipartörvénynek a képesítéshez kötött iparokra vonatkozó rendelkezései alkalmazandók, s nevezetesen az említett iparágakat folytató iparosok az ipartörvény 124. §-a értelmében kötelezandők. Jelen rendeletet azonnal hatályba lép. Budapest, 1889. évi július 15-én. Baross s. k.

Faschó-Moys Sándor miniszteri tanácsos ur, a városi osztály főnöke a belügyminiszteriumban, városunk és közigazgatási megsemlélése céljából tegnap este körünkbe érkezett és főispánunknak vendége. Örömmel üdvözöljük Öméltóságát városunkban, melynek kulturális törekvései benne mindig őszinte támogatóra találtak.

Irodalom.

Előfizetési felhívás. „Pászortítzek“ cím alatt összegyűjtött s az időszakai sajtóban szétszórva megjelent verseimre előfizetést nyitok, kötetenként 1 forintjával a gyűjtőlevelet és előfizetési pénzeket kérem — hogy a nyomtatandó példányok száma iránt tájékozhasssam magamat — minél előbb, de legkésőbb f. évi augusztus 20-ig címre: Kossuthfalva, u. p. Erzsébetfalva Budapest mellett, beküldeni. Kossuthfalva, 1889. július 15-én. Fritser Antal.

Karlsbad, 1889. július 20.

AZ ÖRÖK ÉLET HEGYÉRŐL

Induljon második karlsbadi levelem, melyet nagy erőfeszítéssel írok, kedves szerkesztő urammal le akarva róni, illetőleg viszonyt akarva azon szívességét, melylyel kéretlenül is megküldte a Bácska legutóbbi számát. Midőn a postán jártam, megnézve, nem érkezett-e valami küldeményem? meglepetve kaptam kezembe a becses lapot. Bármily nehéz is időt szakítani ezen dölce far nienté-nek szánt tartózkodás napjaiban csak egy levél írására is, mindazáltal, török-szakad, letérek szokott utaimról s bevonulok csöndes szobámba, hogy rosszabb ne legyen a jó és figyelmes szerkesztőnél.

Az örök élet hegyéről indulok ki tehát, pedig ha csak hegy ne volna ez az örök élet, akkor bizony jó lenne el sem indulni róla. Elég hegyet jártam már, mert „Régen járom az életet,

Ezt a kopár, pusztá hegyet,

bizony, nem rosszul esnek a pihenés.

Am ennek az örök életnek hegyén csak kis pihenés kínálkozik. „Egiges Leben“ nevet visel ugyanis a Karlsbadot környező hegyek legmagasabbja, melynek tetejére kedves szomszédommal felkapaszkodtunk s róla a városra, meg egész környékére elbájoló tekintetet vetettünk. (A tekintet minket magunkat bájtolt el, nem mást.) Ezen a hegyen vendéglől szolgáló toronyalaku épületet emeltek az idén, melynek megnyitása mára, jul. 21-ikére van kitűzve. Mikor mi a napokban fenn voltunk, még dolgoztak rajta, belül is munkálkodtak, kívül is faragta egy munkás a tetőzésre szolgáló palatáblákat, ma meg már hirdeti a helybeli újság a vendéglől, illetőleg kávéház megnyitását.

Kertült az épület 38 ezer forintba, és Stephanie-Warte nevet kapott annak emlékére, hogy Stefánia trónörökösne két év előtt itt mulatott. Tanuja pedig annak, mennyire igyekszik Karlsbad városa mennél inkább élvezetessé tenni az itt egészséget és fűdülést kereső vendégek tartózkodását. Igaz csak egy szép kilátás, hogy ugymondjam, csak egy szép tekintet az, amit az örök élet ezen hegyéről élvezhetünk, de ehhez csak nagy fáradság útján juthatunk, mert a hegy bizony jó magas, közel 700 lábnyi; de mikor az ember olyan balga, hogy csak azt tartja érdekesnek, aminek fáradságosan jut hozzá, mikor neki még a pihenés is csak munka után édes! Tehát ezért az egy szép tekintetért is érdemesnek tartják sokan a fáradságos út megtevését.

A mióta multkori levelem elment, azóta más cigánybanda is koncertezett a Sanssouciaban, csak megnéztem, már hazafiságból is; a Munci bandája volt Sopronból, de most már Makkai primás vezetése mellett, Wapli impressario oltalma alatt. Megkérdeztem a nagybögöstől, hogy Munci hova lett? Hát biz az letette a lantot, vagyis a hegedűt s magánzóvá lett; mert oly vagyont szerzett, hogy egész Sopronban hármán sincsenek gazdagabbak nálánál. S mind a hegedűvel szerzte? kérdezem újra. Mind bizony — felelé az igazodó nagybögös — oda künn járt Amerikában! — Be jó, hogy oly messze van az az Amerika; ha úgy meggazdagodhatunk ott a cigányok is, bizony mind el mennének s vagy ott maradnának, vagy mind elvetnék hegedűjüket, s akkor ugyan miképpen sirtá el jökevédt a szegény magyar ember? Akkor az egész ország elpanaszolhatná, amit az egy Petőfi panasolt Rózsavölgyi halála felől:

„Keseregtem, mikor szolt a hegedűd,
Hej nem szol már s ez nekem még keserűbb,
Ez nekem még keserűbb!”

Nóde vigasztalódjunk! Impressarioval utaznak a cigányok is, ezek pedig csak lesznek oly igralmasak, megtartanak maguknak a hegedűszó árából annyit, hogy maradjon még nekünk is szegény cigányunk, aki elmu-zsikálja örömlenket, bánatunkat, no meg pénzünket is.

Ezen a koncerten láttam először, hogy egy ur új egy forintossal fizetett, hanem a szegény kiszolgáló leány vonakodott elfogadni. Jót nevetett rajta az illető ur, míg egy másik armenő vendég hamar kicserélte a bankót s engedelmet kérve rá a fizetőtől, a leányt is kiszabadította zavarából, magának is szerzett egy új forint uru örömet, anélkül, hogy a forintot elköltötte volna. Hej, ha ily olesó volna minden öröm a világon!

Am itt Karlsbadban ingyen is szerzetek az ember örömet, ha végig jár az utcakon és sétahelyeken. Csak az a kár, hogy ugy vagyunk ezzel is, mint a telegrafállással. Ha csak egy szót akarnánk telegrafálni, nem kerül többé 2 krajcárnál, hanem előbb le kell fizetni a 24 vagy 25 kr alapdíjat. Így jókora alapdíjat kell az ért is lefizetünk, hogy a karlsbadi ingyen élvezetekhez hozzájussunk.

Már maga az ezer meg ezer ember sürgése, forgása is élvezetet nyújt; noha kevés különbség látszik az emberek közt. Legfőlebb egy-két mézeskalácsszínű, sárgaságban szenvedő ember tűnik fel, meg az három-négy szerezsen, kik ugyan európai köntösben, de amerikai vagy afrikai bőrrel járnak-kelnek a sokaság közt. A sárgaságban szenvedő négy-ötön kívül a többi mind egészségesnek látszik, sőt sok nagyon is egészségesnek; akik aztán szorgalmasan méregetik is magokat a helyenkint látható „mérő intézeteknél.“ Mert itt abból is megél egy-egy ember vagy asszony, hogy méregeti a húst és csontot, meg a hájat, t. i. az emberi testet. Szerencse, hogy rajtam háj ugyan semmi sincs, hus is vajmi kevés és így pusztá esontjaímon nem volna érdemes rágódni vagy mérődzködni; pedig ugyanevak kínálkoznak erre az egyes „alkalmatosságok“. Egyikre az van ráírva címerül: „Wäge Anstalt“, tehát egész intézet! Másikra: „Bester und schnellster Wäge-Apparat (legjobb és leggyorsabb mérlegelő készülék). A harmadikra: „Rationelle Feststellung des Körpergewichtes (ésszerű megállapítása a test súlyának). Lám minő fontos dolog itt a mérődzködés, noha vasúti állomásoknál, vendéglőhelyiségekben is vannak oly mérődzközlekek, melyek a rálépő ember súlyát mutatják, ha a készüléken látszó oroszlanfő szájába hatot, vagy oly összegecskét bele-vetünk, a minő rajta jelezve van.

Szeretem nézegetni a képkereskedők kirakatait s benső helyiségeit is. Van itt három gazdag műkereskedő, kiknél szebbnél-szebb festmények vásárolhatók, vagy ami szintén élvezetes dolog, szemlélhetők. Egy helyen, kuriozunként legyen említve, ki van állítva Hugó Viktor arcképe, mely esupa betűkből áll s nagytól füvegen át olvashatólag magában foglalja „A nyomorultak“ című regénye négy kötetének egész szövegét. És ára csak 10 forint!

Nagy feltűnést keltett Déry Kálmán „Jönnek a zsendárok!“ című szép és 10 ezer márkára becsült képe, Langraf Adolf kirakatában. Csak vagy 8 napig volt látható, de mindig állt előtte 8—10 báluló, kik hangosan magyarázták egymásnak a hatásos kép részleteit. Egy csárdában rablók mulatoznak, s hirtelen benyit egy fegyveres cinkostársuk, bekialtva: Jönnek a zsendárok! Mind felriadnak, fegyverök után kapkodnak s a kinyitott ajtó felé irányult figyelemmel készülnék a meglepő eseményhez. Hosszúra nyulna a képet részletesen leírni, csak annyiból említem, hogy jól esett egy magyar festő művét, szemlélni a sok bálulónak méltányuló figyelmét. Több magyar festőnek is, leginkább Kern Hugónak, látható itt kiállított szép munkája. Lobbkovitznál ettől szintén egy csárdai jelenet van ábrázolva; mulató, kártyázó s magukat cigányokkal muzsikáló társaság, telve étellel, bár nem oly megröndítőt hatást célzóva, mint amaz. Kedves e festőnek más két, egymással ellentétes képe is, egyik: „Leidvoll“, másik: „Freud-voll“ aláírással. Amaz egy tyúk ketrece fölött álló tükör előtt beretváltkozó öreg férfi kinjait tünteti elé, amint összemélt, savanyu arccal s kezében a beretvát tartva, gyötördik; emez pedig vidám öreget ábrázol, ki balkezevel boros butéllát szorít szívéhez, jobbában édes höröntés után nézi félig maradt poharát, gyönyöre felét a lenyelt kortyból, felet pedig az utána következőkből merítve.

A „Posthof“ nevű vendéglő termében Stöckl műáros 30 kr belépti díj mellett mutatja képiállítást, melynek fűdizett Weiser József müncheni festő nagy feltűnést keltett „Die unterbrochene Trauung“ a félbe-szakított esküvő című nagy műve képezi. Valami szép fiatal lányt hozzákényszerítettek egy vén excellenciás

urhoz, míg szive választottja messze tengereken tal járt, kinek holt híre költötték. A lányka végül lemondva a reményről, megadja magát; s mikor a fényes esküvőn, az oltár előtt már-már kimondja a nem szive sugallta holtomiglant, egyszerre berohan az igazi vőlegény, mire a lányka kifejezhetetlen, de a képen mégis megragadólag kifejezett boldogságot sugárzó arccal borul ennek karjai közé. Az egész násznép minden egyes tagján sikerülten, sőt megkapólag van kifejezve a meglepetés, a kíváncsiság, az öröm, a káröröm, a gúny s mindazon érzelmek, melyeket az egyének jelleme s a jelenethez való viszonya szerint a meglepő eset előidézett. Más árnyalattal ugyan, de hasonló hatású kép, mint a Déry Kálmán főnébb említett műve. Megmeredve, de büszke göggel néz főleg a vén excellenciás ur az ölelkező ifjú párra, egyenruhájában s mellén érdemjelekkel díszítve, melyek persze érdekes s ifjú kebelben kevés méltánylatot keltenek. Legkevésbé volt a festő az eskető pap iránt, kit pedig bihornoknak ábrázol öltönye szerint, de pisze orrával s kellemetlen vonásaival igazi torzképpül állít oda, holott az egész mellékes célzás fölösleges, mert a jelenet egymagában is elég hatásos és érdekeltező.

Itt is szívesen kerestem ki a magyar festők műveit s tettem néhány jegyzetet magamnak. Azonban nem akarok nagyon hosszas lenni.

Be is fejezem tehát soraimat. Csak azt említem még, hogy a Bácskából is számosan vagyunk itt, de köztünk csak az a kispap kelt figyelmet, ki édes anyja kíséretében két reverendában járál. Mindenki megfordul s visszanez rá, mikor mellette elmegy s nem egy kérdést is tesz róla, hogy kicsoda-micsoda? Ugyanily föltűnést keltett mult vasárnap az edessai érsek is, ki keleti ritus szerint végezte szent miséjét az itteni templomban.

A templomban! Hát a „kúrgasztok“ templomba is járnak? De járnak ám! Még pedig mennyien! 7 órától 11-ig vannak misék s a templom tele van ajtatoskodókkal. Ajtatoskodó s nem diskuráló, tekintető uri publikummal; áldozott is néhány előkelő egyén ma is, ma is.

Erdekes volt egy idős angol uri hölgygel való találkozásom a napokban. Megszólított, kérdezte: honnan vagyok? Mikor megmondtam, hogy Magyarországból; megörült. No akkor — ugymond — mondja meg csak, hol van az én védszentem, Szt.-Erzsébet szülőhelye? Biz én nem tudom bizonyosan — felelém — de gondolom Székesfehérvárott; mert II. Endre korában ott volt a királyok székhelye. S van-e szép templom ott a szülőhelyén? Templom ugyan van ott — jegyzém meg — de hogy éppen kitől az ő tiszteletére legyen, azt nem tudom; mert e szentet kiskorában elvitték hazánkba. — Igen, igen, tevé ő hozzá, Thüringiába, mint Montalembert olyan szépen leírta életrajzában. És elmegy-e ön az én védszentem szülőhelyére, ha majd hazatér? — Most ugyan nem szándékozom oda menni, de máskor lehet, hogy elmegyek. — No hát, ha elmegy az én védszentem szülőhelyére s a templomban imádkozik, kérem, imádkozzék én értem is! Megteszi? Ugy-e megteszi? Isten áldja meg! s kezét nyujtva eltávozott.

Hát Isten áldja meg önöket is, otthon szerkesztő uram!

Szilik József.

BÁCSORSZÁG.

Írta: Csillag Károly.

Ha Bács megye, illetőleg Bács-Bodrogh vármegye helyett „Bácsország“ címmel látom el jelen ciklusomat, azt nem épen írói szeszélyből kifolyólag teszem, hanem teszem célszerűen azon tudatban, hogy ha valamely megyére ráillik a nagytit ország, sőt, úgy mindenestre Bács-Bodrogh vármegye az, mely amint már régebben is ráfogták, valódi kis királyság, már természetes határainál fogva is.

En tehát erről az országról akarok írni, nem ugyan ethnografiai, sem ethimologiai, sem geografiai ismeretést, amellyel az iskolás gyerekeket eljehethetném, hanem olyanféle vázlatrajzokkal akarok az azt érdeklő közönségnek szolgálni, melyek hivatása az, hogyha nem is kacajra, de legalább mosolyra bírják őket s ha eközben jókedvem tulterjed a mérsékelt határon, akkor tisztelt Bácsország arra kérék, ne légy oly érzékeny — mert hiszen a tulérzékenység ugy sem tartozik a bácskai erények közé — és vagy nevens, vagy sirjal, de csak ne mérgeledjél, mert attól még senki sem hizott meg, tégy ugy mint a csonoplyai tamburás, vigasztald meg magad, ha már nincs kivel kocintani — így szólóban.

Ezutal felkérem tehát Bácsország tollatforgató közönségét, hogy legyen oly kegyes és támogasson ebbeli törekvésemben, előre is köszönetet mondván minden bácskai természetű érdekes és mulattató helyi hírt, minden adomáért és eredeti községbeli divat és szokásért, amelyeket azután a kellő formába önteni magamat kötelezem.

Azon reményben, hogy „szűkebb hazám“ Bácsország iróközönsége ebbeli törekvéseimben támogatni fog, hozzá fogok, talán nagyobb szabású dolgozatomhoz, óhajtván, hogy az olvasóközönség később unjon bele az olvasásba, mint én az írásba.

Kisszta p a r.

Mivelhogy értesültem, miszerint Gleichenbergben az idén a kánikula tovább tart mint máskor és a citrom, így tehát a limonádé ára is tetemesen fölebb szállott, elhatároztam, hogy lemondok a gleichenbergi fűrdőzészről, de kárpótlásul legalább Kisszta p a r t meglátogatom.

Kérem, ne tessék e miatt mosolyogni.

Kisszta p a r on is épen ugy van fűrdő, mint Gleichenbergben, a különbség legfőlebb az, hogy Gleichenbergbe gyengélkedők mennek el és megerősödvé térnek vissza — Kisszta p a r ra megerősödvé mehet el az ember, de alighanem gyengélkedve tér vissza, és ennek oka semmi más, mint az igazi vendégszeretet, meg a kuglistatt.

Ez a kuglistatt, magyarul tekepálya, egy részvénytársaság által felállított faoszlopokon nyugvó szalmafödél alatt terül el; határoltatik, keletről zabtermés, nyugatról kukoricatermés, délről egy óriási kínai fal által, északról pedig egy csapat vendég által — ugy hogy mondhatni, hogy a kisszta p a r i kuglistattnak csak természetes határai vannak.

Ez a Kisszta p a r Bácsország nevezetességei közé tartozik.

Az egész város áll egy bulvárdőből, és olyan ember még nem találkozott, aki azt merészelt volna állítani, hogy Kisszta p a r utcáiban eltévedett, mivelhogy csak

egy utcája van; hanem ez aztán utca, amelyért irigye ennek a városnak akárhány község, kivéve Cservenkát, mert ott van emeletes ház.

Ante omnia Kisszta p a r hajóállomás; az igaz, hogy a hajóközlekedés oly ritka benne, hogy hamarabb lehet bevárni egy aloé virágot, amig kivirágzik, mint egy hajót, mely az embert az Aldunába elvinné, de az nem változtat a dolgon, Kisszta p a r hajóállomás és ezzel punktum.

Kisszta p a r on van a Ferenc-József-esatorna felépítésének emlékére felállított emlékszobor, amely emlékszoborral együtt Kisszta p a r lakosainak száma, még mikor a Radics György-féle földrajz volt divatban — 99 volt.

Kisszta p a r on van a Ferenc-esatorna leghíresebb zsilipje, amely ha mára nem is jó, de bizonyára alkalmas arra, hogy a Dunába tévedett tengeri cápákat a Tiszába nem bocsátja. Az igaz, hogy zavarba kellene jönnie a csatorna felügyeletnek, ha ilyen cápa csakugyan a csatornába tévedne, mert megkanyarodni aligha bírna és a bajon csak ugy lehetne segíteni, ha a csatornából Topolyáig egy mellékágot vezetnének, a cápát odáig leusztatnák — ott azután 24 óra leforgása alatt okvetlen kilopnák és így megmenekülnének a tengeri szörnyetegtől.

De hogy visszatérjek Kisszta p a r első helyen említett nevezetességére, a kisszta p a r i zuhatag fűrdője, az igazság iránti tekintetből be kell vallani, hogy ez minden tréfát kizár és teljes komoly méltánylást érdemel.

Valóságos kis Niagara zuhatag az élénkség és látma tekintetében. A vizesés ugyan valamivel kisebb és Blonid is könnyebben szánta volna el magát ezen a zuhatagon átsétálni kifeszített kötélben, de amilyen arányban Kisszta p a r és Amerika állanak egymással, épugy megfelel ez a zuhatag annak az óriási vizesésnek.

Itt a vizesés alatt van a fűrdőház, melynek tulajdonosa néhány ottani család, akik a legnagyobb előzenyességgel átengedik a fűrdői szolgalmi jogot az odaérkező vendégeknek.

És itt van aztán az okozati összefüggés a fűrdő és a kuglistatt között. A vendégek nem elégedhetnek meg a vizesés habjaival, hanem megéheznek és a kuglistathoz sietnek, ahol étvágyukra is kellő fedezetet találnak.

Anonkívül Kisszta p a r konkurrál az összes európai akadémiákkal — ez kissé merész állítás, de igaz. Megmondom hogyan. Kisszta p a r on épen ugy meg lehet szerezni a halhatatlanságot, mint a tud. akadémiák bármelyikénél. Az, aki egy dobásra a kuglistatton mind a kilenc bábút elüti, annak neve örök idők emlékeit fel lesz jegyezve a fekete tábla ívege alá — föltéve, hogy az „áldomást“ megfizeti, mert aki ezt elmulasztja, az találhat háromszor 9 bábút is, mégis neve feledékenyesség molochjának adatik át.

Ha most még felemlitem, hogy Kisszta p a r on olyan vizimalom is van, mely többet öröl, mint 800 vénasszony, akkor talán készen volnék a nevezetességekkel.

N a p t á r.

Julius.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
26 Pént.	Anna	Anna	14 Aquila
27 Szom.	Pentele	Pentele	15 Cyriak
28 Vas.	F 7 I. Géza	F 6 Beatr.	16 A 7 Athin.
29 Hétfő	Mártha	Mártha	17 Marian
30 Kedd	Abdon	Euplus	18 Sisoas

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Helyettesítő:

La. tulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTTÉR. *)

T. K. J. urnak Palánkán.

E b. lap 56. számában ön leteszi ugyan a „fegyvert“, de még elmondott ott egy csonó sértést, melyek közül én a magamra vonatkozókat értékükre le fogom szállítani s visszavágni.

Ami az egyet „írásban adott bizonyítványát“ illeti, erre alkalmasint avatottabb tollból fog ön választ nyerni, mint az enyém.

Reám vonatkozó „titkórbézés“, „szán-bánja bűneit“-féle szavakra azzal kell válaszolnom, hogy csakugyan szoktam is a „titkórbé“ nézni s lélektanilag vizsgálódni, de ugy találom, hogy igaz szóért még senkinek sem kellett pirulni; s elmerem olvasni, amit ott írtam, szégyenpir nem mutatkozhatik areomon az igazságért. „Szán-bánni“ való „bűneim“ mint kereszténynek vannak, hisz szent Pál apostol mondása szerint a „legigazabb is naponta hétszer vétkezik“ — de olyan „szán-bánni“ való bűnöm, mint amilyent t. K. ur a hazafiság ellen elkövetettnek hisz, olyan bűnök nem terhelik lelkemet.

Magyar vagyok, őseim is azok voltak; megtették hazafini kötelességüket, én is követem példájukat; de nem fogok soha oda hatni, hogy édes hazánk békés németajkú, de magyarérelmü polgáraitól az anyanyelv tanulását és használatását elvitatni segítsen. Kedves jó uram, tekintsen csak szét jeles férfiak során, — hány német hangzású névvel találkozik azon derék hazafiak közt, akik valódi oszlopai e sokat zaklatott hazának? Mind jó hazafiak ők, pedig anyanyelvük német. A mi célunk sem egyéb, mint az, hogy a magyar nyelv tanítása mellett tanítványainkból értelmes, vallásos, becsületes, hű és jó magyarérelmü polgárokat neveljünk. Az is áll, hogy a nagyközönség a tanító működésének eredményével nem mindig egyformán és igazságosan szokott elbánni. Hallottam én már ilyféle bírálatokat is: „Oh, az én gyermekem jeles eszű, kintőnen tanul!“ a másik pedig: „szegény gyermekem! semmitsem tud; rest, hanem tanítója semmire sem tanítja.“ — Amott a tanító nem számít, itt pedig ő a bűnös; pedig ezen két gyermek az egész tanév alatt egymás mellett ült. De mi tanítók ezen nem titkóznunk meg, mert mit is mondott a római bölcs? . . . „Akit az istenek gyűlnek stb.“

De hát voltaképen nem is ilyen eszmefuttatásokról akarok én önnel értekezni, hanem ama két „sajátkezűleg irt levelémről“, melyet ön oly homályba burkolt, hogy

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

kartársaim akár forradalmárnak tarthatnának miatta; de nem is tudtam ezen ködből kibontakozni, mig öntől t. K. uram személyes felvilágosítást nem kértem és nyertem is.

Ezen két levél nagyon is magánjellegű; én irtam mind a kettőt. Egyiket G. M. urnak; ezt a megsértett rokoni szeretet diktálta — nem „kartársamnak“, hanem egy egyének, aki az én nézetem szerint nem tudja mi a férfiúi lovagiasság. A másik levelet is én irtam; ezt pedig a tanfőruinak az „apa“ mondta tollba s beszélgetésünk közben még ön is jogosultnak tartotta. Előbbi levél nem bir „testületi“ tárgygal; utóbbi sem, mert nem tartozik „közénk“. Ön ezen két levéllel „fejen akarta találni a szeget“ s ugy járt vele, mint a kanacs vadász, ki jobbra nézett s balra lőtt. Az „egyenletlenség magvát“ nem „közünk“, hanem „községünkben“ — értettem. Mi testületileg összetartunk, ha magán életében kettő nem szívelheti is egymást. Ami személyes ügy, nem tartozik a tantestületbe, mert minden tagja testületünknek bir annyi önuralommal, hogy személyes viszályt a „testület“ ügyeibe sohasem fog keverni. A palánkai „tantestületben“ viszály nincs; testületi keserőségeink vagy örömeink mindig közösek szoktak lenni. Ép ezért, hogy ezen együtvértározásunk meg ne zavartassék, és hogy azon két levél tartalma sem a nagyközönség, sem kartársaim előtt ne tartassék egyének, mint magánügynek, kérem t. uraságotat, jelentse ki nyíltan, mily természetű és tartalma levelekre céloz? ezen esetben elhiszem előszóval mondott szavait, hogy sérteni nem akart senkit, s napirendre térhetünk.

Fűke Pál.

Felkérem azon hitelezőket, kiknek Manojlovičs Demeter volt bács-kereszturi kereskedő ellen, ki nem egyenlített követelésük van, hogy nálam mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Tisztelettel:
Dr. Pataj Sándor,
ügyvéd Zomborban.

HIRDETÉSEK.

Ház eladás.

Egy a belváros legszebb utcájában Zomborban, a nagy szerb templom utcában a 76. sz. a. levő lakház 279 □ öl telekkel, szabad kézből, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebb értesítést nyujt a lakó Jagerovits Szvetozár.

3-1

1075. sz.
kig. 1889.

Hirdetmény.

Bácsujfalu község képviselőtestületének 1889. évi február hó 8-án hozott s 4962./alisp. 1889. szám alatt jóváhagyott határozata értelmében ezenel közhírré tétetik, hogy a községi osztatlan állapotban levő legelőjéből 190 holdat (á 1000 □ öl) ez évi őszi szántásra készpénzfizetés mellett egy évre bérbe fog adni.

Bérelni szándékozik a helyszínen folyó évi augusztus 26-án megtartandó árverésre ezenel meghívotnak.

Kelt Bácsujfalun, 1889. július 23. 3-1

Pinterovits Jenő, Sztreharszki Mihály, Valent Márton,
jegyző. esküdt. bíró.

Haszonbéri hirdetmény.

Lality község előljárósága részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint az 1883. évi XX. t. c. 2. §-ával a nagyobb birtokosok részére biztosított jogok fentartása mellett, a vadászati jog 1890. évi január hó 1-étől kezdődő egymásutáni 6 évre folyó évi augusztus 11-én reggeli 9 órakor Lality községelánál nyilvános árverésen haszonbérbe fog adni a legtöbbet ígérőnek.

A kikiáltási ár 17 firt 10 kr, melynek 10 %-a bánatpénzül leteendő.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Lality, 1889. július hó 22-én.

Poppovits Emil, Krivokutya Ráda,
jegyző. 3-1 bíró.

Eladó.

Zomborban, a bajai úton levő, a volt Balázs-féle lakház, 1010 □ öl üres házhelylyel, szabadkézből, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál

Wolf József.

3-3

A zombori kereskedelmi- s iparkamráához!

A DORLIGO R. trieszti cég a valódi kínai és japán iparcikkek egyedüli rakárát nekem átadta, mincképp folytán a n. é. közönségnek a legújabb cikkekkel rendelkezésére bocsájthatom, melyek még a fővárosban is ritkán kaphatók.

Az első küldeménnyel megérkeztek:

Japán ékezet- és keztyűdobozok, feltaláló tálcák, a legfinomabb festésű, teknősbéka- s bronz névjegy-kosárok, perzsa himnuszok, utazó-párnáskak gazellabőrök, valódi kínai bronzok, serlegek fűdővel, cukordobozok, szivar- s dohánykészületek, hamutartók, theakának, emaillezott s ciselirozott vázák, bambuszbotok igen eredeti fagyagványokkal, szobadíszítványok, fura illo díszítványok, órási legyezok stb. stb. méglepo szepek és jutányos árak mellett kaphatók.

Azon megegyozodesben, hogy rakitaramon ez ido szerint a ritkasagok nagy halmaza feltalalható élenk vételkedvre számítok és egyben a lent jegyzekelt érc-hegyi játék- s faárakat a n. é. közönség beeres figyelmébe ajánlvá, vagyok

kiváló nagyrabecsüléssel

GRÜNWARD IGNAC,

disznút- és divatárny-kereskedése Zomborban, a vón. kath. templom épületében.

Uri ingek, nyakkendők, valódi halcsont-fűzők (Mieder) napernők, esernyők, legjobb cerna-csirkék, selvenszalagok, koztyúk, katópamut, kavés-kendők, szalvéták, szabandók, 20%-al olcsobb mint eddig.

ÁRJEGYZÉK

I Macskart kép elegánsan faragott keretben	25 kr.
I medvétáncoló zenével	25 "
I gölya mint orvos	25 "
I nyúl mozogható filelkel és zenével	25 "
I papagáj, finoman bronirozva (hangokkal)	25 "
I szerzetes barát haranggal	35 "
I "szelid" házaspár — egészen új	35 "
I takarékpénziár zárral	25 "
I hegedű vagy egy harfa	25 "
I omibusz vagy egy pórkocsi	25 "
I talicska	25 "
I ruhaszekrény	75, 50 és 25 "
I fűszerzet	25 "
I alagut vasúti vonattal	25 "
I domino vagy I lotto	25 "
I sakkarajárak	25 "
I tekéző garnitúra	25 "
I doboz emaillezott edény	75, 50 és 25 "
I állatkert	25 "
I Noé bárkaja	25 "
I szalon bitorzat	25 "
I lovas huszár zenével	75, 50 és 25 "
I vadászlegyver vagy I kard	25 "
I tehenszet (Schweizeret)	25 "
I óra láncsal	25 "
I takaréktűzhely	25 "
I drótós, I szercesen vagy I júliusz	25 "

Minden kigondolható játékszer és babuk, minden formában, hintázó-lovak, kintornak (Dreher-gel), kerékpar (Velocipede), gozhajók, képes könyvek és mulattató tarsajatekok legnagyobb választékban. **Ugyanitt egy jó házból való tanonc felvétetik.**

Árlejtési hirdetmény.

A bácsi tiszai ármentesítő társulat építő bizottságának múlt évi december 19-én s f. évi július 20-án tartott ülésében 53. számok alatt hozott határozatai folytán a Mohol-Petrovoszellői öblözet moholi részében közel 45,000 köbméter esatorna ásási földmunka rendeltetvén el, ennek vállalat útján való biztosítása végett Adán

1889. évi július hó 29-én d. e. 10 órakor

a község ház nagytermében nyilvános szóbeli árlejtés és zártajánlati verseny tárgyalás fog tartatni, melyhez a vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a költségvetési összeg 5%-nak kerekszámában megfelelő 900 forint bánatpénzzel, vagy ilyen értékű magyar állampapirokkal ellátott zárt ajánlataikat a nyilvános szóbeli árlejtés megkezdése előtt alólirottnál nyujtsák be, vagy ilyen pénzzsszeggel magukat ellátva a szóbeli árlejtésen jelenjenek meg.

A tervek, feltételek és egyéb ezen munkára vonatkozó ügyiratok Ó-Becsén a társulat irodájában naponta a hivatalos órákban betekintheők.

Ó-Becsén 1889. július 21-én.

Tripolszky László,

igazgató mérnök.

1—1

Árlejtési hirdetmény.

A bácsi tiszai ármentesítő társulat építő bizottságának múlt évi december 4-én s következő napjaiban s f. évi július 20-án tartott üléseiben hozott 5. és 4. számú határozata folytán, a kész töltés vonalokon gátbiztosi és gátóri lakások és melléképületek létesítésének vállalat útján való biztosítása végett

1889. évi július hó 29-én d. e. 10 órakor

Adán, a község ház nagytermében nyilvános szóbeli árlejtés és zártajánlati versenytárgyalás fog tartatni, melyhez a vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a költségvetési összeg 5%-nak kerekszámában megfelelő 1100 forint bánatpénzzel vagy ilyen értékű magyar állampapirokkal ellátott zárt ajánlataikat a nyilvános szóbeli árlejtés megkezdése előtt alólirottnál nyujtsák be, vagy ilyen pénzzsszeggel magukat ellátva a szóbeli árlejtésen jelenjenek meg.

A tervek, költségvetés, feltételek és egyéb ezen építkezésre vonatkozó okmányok Ó-Becsén a társulat irodájában naponként a hivatalos órákban betekintheők.

Ó-Becse 1889. július 21-én.

Tripolszky László,

igazgató mérnök.

1—1

471. sz.

Árverési hirdetmény.

Lok község előljárósága részéről ezenel közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező és 2038 hold szárazföldre terjedő vadászterület az 1883. évi XX. t. c. értelmében hat egymásutáni évre, vagyis 1890. évi január hó 1-től 1895. évi december hó 31-ig terjedő időtartamra, folyó évi október hó 6-án d. e. 10 órakor Lok község házában nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

A bérbeadás iránti feltételek a közs. jegyzői irodában mindenkor megtudhatók.

Lok, 1889. évi július hó 16-án.

Tapavicza Sándor,

jegyző.

3—2

Mityin Ignác,

biró.

Árverési hirdetmény.

Bikity község határában 11108 hold^{1481,1600} ölnyi területen az 1883. évi XX. t. c. 2. §-ával a nagyobb birtokosok részére biztosított jogok fentartása mellett, a vadászati jog 1890. évi január hó 1-től egész 1895. évi december hó 31-éig terjedő hat egymásután következő évre folyó évi augusztus hó 4-én délután 4 órakor a község háza tanácstermében nyilvános szóbeli és zárt írásbeli ajánlati árverésen a legtöbbet ígérő illetve ajánlónak bérbe fog adatni.

A részletes árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekintheők.

Kikiáltási ár a folyó évi haszonbér összege, vagyis 100 frt, a melynek 10%-a az árverés megkezdése előtt óvadékkul befizetendő.

Kelt Bikityen, 1889. július hó 18-án.

Tomanovits György,

helyettes jegyző.

3—2

Kucsera Mátyás,

biró.

1417. sz.

Gospodince község előljáróitól.

kig. 1889.

Árverési hirdetmény.

Gospodince község előljárósága részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint a község, mint erkölcsi testület tulajdonát képező s a község határában lévő 8960 hold területben gyakorlandó vadászati jog az 1883. évi XX. t. c. 3. §-a alapján Gospodince község tanácstermében 1889. évi augusztus 4-én d. u. 3 órakor tartandó nyilvános árverésen 1889. évi augusztus hó 15-től terjedő időszakra a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Kelt Gospodincén, 1889. július 17-én.

Wundszám Ferenc,

h. jegyző.

3—2

Kovacev Iszák,

biró.

Árverési hirdetmény.

Kovil-Szt.-Iván község előljárósága részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint a község, mint testület tulajdonát képező vadászati jog 1890. évi január 1-től számítandó 6 egymásután következő évre f. é. augusztus hó 18-án délelőtt 8 órakor Kovil-Szt.-Iván község házában nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adatni fog.

Az árverési feltételek a község házában a hivatalos órák alatt megtekintheők.

Kovil-Szt.-Ivánon, 1889. évi július hó 18-án.

Vracarics Gliso,

jegyző.

2—2

Milivojevic Fülöp,

biró.

771. sz.

1889.

Árverési hirdetmény.

Alsókovil község előljárósága részéről ezenel közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező és 2600 holdra terjedő vadászterület az 1883. évi XX. t. c. értelmében 6 egymásutáni évre, vagyis 1889. évi augusztus hó 1-től 1895. évi július hó 31-ig terjedő időtartamra folyó évi július hó 28-án d. e. 10 órakor Alsókovil község házában nyilvános árverés útján bérbe fog adatni.

A bérbeadás iránti feltételek a jegyzői irodában megtudhatók.

Alsókovil, 1889. július 12-én.

Kovácevic Emil,

jegyző.

3—3

Basara Vazul,

biró.

Egy igen jó karban levő **hat lóerejű, Garrett Rikhard-féle gőzcséplőgép** jutányos áron kapható **Veréb István** földbirtokosnál Csantavéren.

8—3

Pályázat.

Vaskút községében elhalálozás folytán üresedésbe jött rendes német-magyar tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Ezen állomás jövedelme 400 oszt. ért. for. készpénz, 1/2 hold szántó föld haszonélvezete és 75 for. o. ért. lakbér vagy ennek fejében természetbeni lakás. A megválasztott kötelessége a mindennapi és ismétlő iskolában oktatni. Pályázati határidő augusztus hó 4-ike bezárólag. A folyamodványok a vaskúti r. k. iskolaszékre címezve Nagyságos és főtiszt. Berényi Dániel apát, esperes plebános ur, mint kerületi tanfelügyelőhöz Bajára (Bács megye) küldendők.

Kelt Vaskúton 1889. évi július hó 18-án.

Pilger Nándor,

iskolaszéki elnök.

2—1

Árlejtési hirdetmény.

Ada város r. k. hitközsége a plébánia lak nagyobbítását elrendelvén: ennek fölépítésére vállalkozási versenyt nyit 2800 frt árban.

Versenyzők a feltételeket az adai r. k. plébánián megtekinthetik. Az árlejtés f. év augusztus 4-én d. u. 4 órakor tartatik nyilvános árverés és zárt ajánlat útján 10% biztosíték mellett. Ada, 1889. július 21-én.

Opitz Sándor,

hitközségi elnök.

Házvezető kerestetik

a vidékre, két óra járás Zombortól, két tagból álló uri családhoz, egy középkorban álló, szerény, egyedül álló nőt, egy kis belső, rendezett gazdasághoz. Megegyezés esetén, élethossziglan tartó ellátásról gondoskodva lesz. — Cim a kiadó hivatalban.

2—2

2566. szám.

kig. 1889.

Árlejtési hirdetmény.

Vilovó községben folyó évi szeptember hó 1-én reggel 9 órakor a község házában 2820 frt 78 krral előirányzott jegyzőlak felépítésének biztosítása tárgyában árlejtés fog tartatni. Az építkezés 1890. évi kora tavasszal létszen megkezdendő.

Vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy a költségvetési összegnek megfelelő 10%-nyi bánatpénzzel ellátva, a kitzított időben és helyen jelenjenek meg.

A terv, költségvetés és az építési feltételek Vilovó község előljáróinál tekintheők meg.

Titel, 1889. évi július hó 17-én.

Főszolgabíró szabadságon:

Horváth György,

szolgabíró.

3—2